

Översiktsplan 2013

Kommentarer till Hörby kommuns nya översiktsplan

Mellanbygdens kvalitéer saknar motstycke i norra Europa. Med en levande landsbygd, tysta områden, vild natur, unika kulturmiljöer och närhet till flera storstadsregioner besitter trakten värden som är ytterst sällsynta. Tillväxten i kommunen hänger till stor del samman med ett tillvaratagande av Mellanbygdens fantastiska potentialer.

Till

Hörby kommun

Ringsjövägen 4, 242 80 Hörby

Att. Stadsarkitekt Dick Bengtsson

dick.bengtsson@horby.se

31. januari 2013

Kommentarer till Hörby kommuns Översiktsplan 2013

Hörby kommun har möjligheten att utveckla sig till en grön pärla i Skåne genom att utarbeta en klok, grön, hållbar och framsynt Översiktsplan 2013. Alla kommuner gör planer för industriell tillväxt, motorvägsutbyggnad och befolkningstillväxt i tätorterna. Kloka kommuner tänker på framtida värden och bristvaror och att ta tillvara och utveckla de potentialer som andra kommuner inte har och inte heller har möjlighet att framställa. Exempel på dessa kvalitéer är tystnad, naturvärde, kulturmiljöer och en levande landsbygd vilket utgör en fantastisk potential för friluftsliv och turism. Vi vill här understryka att speciellt mellanbygden¹ i den östra delen av Hörby kommun har dessa kvalitéer och potentialer. Detta bidrar till att skapa en levande landsbygd, vilket också är Hörby kommuns politiska mål. Det är viktigt att översiktsplanen omfattar hela kommunen och inte bara tätortsnära områden.

Tystnad

Tysta områden börjar bli en bristvara framförallt i det tätbebyggda Skåne. Tystnad och ostördhet är något som vi bör slå vakt om och hushålla med. Med tystnad menas i dessa sammanhang bullerfrihet. Vi söker en stillhet från vår bullriga vardag i fritiden. En stor del av befolkningen söker stillheten vid skogspromenader, svamp- och bärplockning, jakt- och fiske och bad- och båtliv där

¹ Till mellanbygden räknas bl. a det område som ligger i de östra delarna av Hörby kommun på Linderödsåsen. Området består av skogsbygd och mosaiklandskap. I Länsstyrelsens beskrivning av trakten kan man bl. a läsa att "Området är komplext och utgör ett väl bibehållet exempel på risbygdens odlingslandskap. Det har stor potential för turism". Vidare beskrivs området som "ett sammanhängande landskapsparti med rester av det gamla odlingslandskapet och dess utmarksbeten, betade bokskogsdungar och kärrområden. De centrala delarna är glest bebyggda och delvis svårtillgängliga, vilket medför ostörda förhållanden för många djurarter. Områdets samlade naturkvaliteter är mycket höga och saknar motsvarighet i Skåne."

tystnaden är en viktig del av upplevelsen. Vi söker naturmiljöer där tystnaden är en väsentlig faktor för rekreation.

I nu gällande översiktsplan kan man läsa att "tystnaden är mellanbygdens främsta tillgång". Länsstyrelsens rapport "Bullerfria områden i Skåne" visar hur få områden som fortfarande är att betrakta som tysta i Skåne. *Mellanbygden är den enda del av Hörby kommun som är fritt från buller.* Tystnaden är viktig för upplevelsen av landskapet och för oss som individer. Denna kvalitet blir alltmer efterfrågad i dagens samhälle. Hörby har med sitt läge mitt i Skåne, på endast drygt en timmes resa från storstadsregionen Malmö / Köpenhamn, en unik trakt inom sin kommungräns. Genom att belysa den kvalitet som mellanbygdens tystnad utgör, i den nya översiktsplanen, skapar man förutsättningar för att Hörby kan behålla, bevara och utveckla detta attraktiva område. "Tystnaden" har och kommer att bidra till tillväxt i området i form av inflyttning, turism, rekreation och nyföretagande.

Till följd av detta är det olämpligt att planera för verksamheter i området som medför buller, såsom utbyggt vägnät, vindkraftsetablering eller annan industriell verksamhet. Tysta områden ska självklart inventeras och redovisas i kommunens översiktsplan.

Naturvärde och kulturmiljöer

Naturvärdena i kommunen är väl kända och är ett starkt bidrag till den livskvalitet och rekreation man kan finna i Hörby kommun. Naturvärden har en stark koppling till odlingslandskapet, speciellt i mellanbygden. Mellanbygdens odlingslandskap och övriga kulturmiljöer har bestämts och formats av det långa samspelet mellan människan och naturen. Kulturen är i symbios med naturen och ytterst är det geologin och klimatet som lagt grunden till det unika kulturlandskap, som bofasta och besökare så högt uppskattar. Besöksnäringen, kommuninvånarna och skolor har ett starkt intresse av att naturvärdena värnas och görs tillgängliga. Inte minst för besöksnäringen är landskapets mångfald ytterst intressant.

Med Översiktsplan 2013 har Hörby kommun en stor möjlighet att ta tillvara och bevara området.

I Hörby finns flera platser som skyddas på ett eller annat sätt, t ex Natura 2000-områden, naturreservat, fågelskyddsområden och nyckelbiotoper. Många av dessa områden ligger i mellanbygden i östra del av kommunen. Dessa områden är på olika sätt en tillgång för Hörby kommun. Bl. a kan nämnas Fjällmossen, ett Natura 2000-område, naturreservat och fågelskyddsområde med ett unikt växt-och djurliv och status som Europas sydligaste högmosse, Timans reservat samt de av Länsstyrelsen utpekade områdena med högt naturvärde.

Vi föreslår att kommunen, med utgångspunkt av Länsstyrelsens material för Naturvårdsprogram, kopplar samman dessa naturområden i ett stort naturskyddsområde, som inkluderar områdena runt Fjällmossen, Timan och Viss mosse med odlingslandskapet mellan och runt Svensköp och Önnköping i nya översiktsplanen såsom extra betydelsefulla ur bevarandesynpunkt.

Turism och friluftsliv

Turismen är redan nu en av de största näringarna i Sverige och ekoturismen spås i framtiden växa sig allt mer stark. Redan idag ser vi att många aktörer i området väljer att satsa på turismen. Här pågår flera projekt för att utveckla den lokala besöksnäringen och stärka vårt "varumärke" inom turismsektorn. En ökad turism leder till tillväxt i området i form av inflyttning, nyföretagande och utökat serviceutbud. En förutsättning för denna tillväxt är att området får behålla sina kvalitéer i framtiden, d v s tystnaden och den unika natur- och kulturmiljön.

Natur- och kulturmiljöerna är värdefulla för både det rörliga friluftslivet och som en resurs för besöksnäringen. Verksamheter och aktiviteter som riskerar att skada och minska de värdefulla natur- och kulturvärden är olämpliga i dessa områden. Skapandet av nya besöks- och rekreationsmål ska stödjas i den mån dessa mål inte påverkar de befintliga natur- och kulturvärdena negativt. God tillgänglighet till besöks- och rekreationsmål i form av vägar, cykel – och vandringsleder samt anpassning för funktionsnedsatta ska eftersträvas. Information om värdefulla natur- och kulturområden bör bevakas och spridas kontinuerligt.

Även ur rekreationssynpunkt, inte bara för turister utan även för befolkningen i Hörby kommun, är det viktigt att området behåller sin nuvarande prägel. Här finns möjlighet till vildmarksupplevelser, en upplevelse som blir alltmer efterfrågad i dagens samhälle och allt svårare att finna på nära håll. Hörby kommun har på senare tid satsat på friluftslivet runt Fulltofta, med ett naturcentrum med olika arrangemang, tillgänglighetsanpassade promenadstråk och lekplatser. Mellanbygden kan erbjuda naturupplevelser av vildmarkskaraktär med ett rikt djurliv, färre människor och en relativt orörd och ursprunglig miljö. Området på Linderödsåsen kallas också för "Sveriges sydligaste vildmark". Dessa båda områden kan komplettera varandra väl och erbjuda människor härliga rekreationsmöjligheter.

I turistbroschyerna lyfts ofta de höga naturvärdena på Linderödsåsen fram. Naturen, samt också ett blomstrande näringsliv med ett pärlband av lokala företagare och besöksmål, lockar turisterna till trakten. En väl fungerande besöksnäring är livsviktig för småföretagarna i området. Vi befinner oss i en guldgruva med natur, skog och ekoturism med en fridfullhet som är enastående för norra Europa, bara 1,5 timmes körning från Köpenhamn. Vi påminner om att turister inte kommer att besöka området om det exploateras i mellanbygden och på Linderödsåsen.

Ett bevarande av mellanbygdens turism- och friluftslivskvalitéer och utvecklingsmöjligheter bör belysas i den nya översiktsplanen.

Levande landsbygd

Vi anser att det, i Hörby kommuns nya översiktsplan, ska framgå att man avser att bevara och utveckla den levande landsbygd som mellanbygden utgör. Detta kan bli verklighet genom att man tillvaratar områdets kvalitéer, d v s tystnaden och det unika och varierande natur- och kulturlandskapet. Redan idag kan vi se en ökad inflyttning av resursstarka personer till området då många väljer ett boende i denna unika miljö framför ett i städer och samhällen. Här finns möjlighet att finna en livskvalité som allt fler efterfrågar samt som blir allt svårare att finna i takt med att Skånes yta blir alltmer exploaterad. Dagens teknik gör det också möjligt att arbeta alltmer hemifrån vilket leder till att de längre pendlingsavstånd, som ett boende på landsbygden kan innebära, ej

längre är ett problem. Områdets kvalitéer lägger grunden för en positiv trend; turismen ökar, människor får upp ögonen för området som ett framtida boendialternativ, gårdar och hus i området renoveras vilket skapar flera arbetstillfällen, nyföretagande inom många områden, utökad serviceutbud och större skatteintäkter.

Det skall framgå av översiktsplanen att kommunen avser att bevara och utveckla den levande landsbygd som mellanbygden utgör.

”Grönstruktur i Skåne – strategier för en utvecklad grön struktur”

År 2012 presenterade Region Skåne sin rapport ”Grönstruktur i Skåne”. Syftet med rapporten är att den gröna strukturen i högre grad ska inkluderas i kommunernas planeringsarbeten och att ”underlaget ska inspirera och visa på möjligheter för att skapa den bästa utvecklingen av Skåne.”

I rapporten kan bl a läsa följande om Linderödsåsens västra sluttning, dvs det område som utgörs av mellanbygden i Hörby kommun: ”Den västra sluttningen av Linderödsåsen är mer flack och utgörs av ett mosaiklandskap med en mycket stor andel hagmarker omväxlande med dungar och odlingsmarker. Stora natur- och kulturmiljövärden gör området attraktivt för friluftsliv och turism. Området har mycket stor potential att utveckla friluftsliv, natur- och kulturturism om beteshävderna fortsätter.” Vidare kan man läsa att de områden som inte är påverkade av buller, det vill säga tysta områden, är extra viktiga att slå vakt om.

Rapporten ”Grönstruktur i Skåne – strategier för en utvecklad grön struktur” bör ingå som en viktig del av underlaget för översiktsplanen för Hörby kommun.

Slutord

Vi anser att det i mellanbygden i framtiden ej ska tillåtas verksamheter som medför buller, såsom ett utbyggt vägnät, vindkraftsetablering av annan karaktär än s. k. gårdsverk samt annan industriell verksamhet. Dessa typer av verksamheter skulle också innebära negativ påverkan på markplan då området till stor del består av artrika naturbetes- och kulturmiljömarker med värdefulla nyckelbiotoper som saknar motsvarighet i Skåne. Detta ska belysas i den nya översiktsplanen för att bevara mellanbygdens främsta kvalitéer så att vi i framtiden har en attraktiv och levande landsbygd i den östra delen av kommunen. Detta kommer hela Hörby kommun att ha stor glädje av i framtiden!